

Υπόθεση C-585/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

2 Αυγούστου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunalul București (Ρουμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

24 Ιουλίου 2019

Προσφεύγουσα:

Academia de Studii Economice din București

Καθού:

Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Capital Uman - Ministerul Educației Naționale

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

TO TRIBUNALUL BUCUREȘTI - SECȚIA A II-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL (πολυμελές πρωτοδικείο Βουκουρεστίου, δεύτερο τμήμα για διοικητικές και φορολογικές διαφορές, Ρουμανία) κατόπιν αιτήσεως της προσφεύγουσας **ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI** (Ακαδημίας Οικονομικών Σπουδών στο Βουκουρέστι), μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 13ης Ιουνίου 2019, ζητεί, σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), από:

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

να απαντήσει στα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 2, σημείο 1, του άρθρου 3, του άρθρου 6, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας], δεδομένου ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση απόφασης επί εθνικής διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του Tribunalul București, Secția a II-a Contencios Administrativ și Fiscal (πολυμελούς

πρωτοδικείου Βουκουρεστίου, δεύτερο τμήμα για διοικητικές και φορολογικές διαφορές) [παραλείπόμενα]:

«1) Νοείται ως “χρόνος εργασίας”, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, σημείο 1, της οδηγίας 2003/88/ΕΚ, “κάθε περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας ο εργαζόμενος ευρίσκεται στην εργασία, στη διάθεση του εργοδότη, και ασκεί τη δραστηριότητα ή τα καθήκοντά του” στο πλαίσιο μιας μόνης συμβάσεως (πλήρους απασχόλησης) ή στο πλαίσιο όλων των συμβάσεων (εργασίας) που συνάπτει ο εν λόγω εργαζόμενος;

2) Πρέπει οι απαιτήσεις που επιβάλλονται στα κράτη μέλη με το άρθρο 3 της οδηγίας 2003/88/ΕΚ (υποχρέωση να θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε κάθε εργαζόμενος να διαθέτει, ανά εικοσιτετράωρο, περίοδο ανάπαυσης ελάχιστης διάρκειας ένδεκα συναπτών ωρών) και με το άρθρο 6, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2003/88/ΕΚ (μέγιστος χρόνος εργασίας, ανά επταήμερο, οι 48 ώρες, κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών) να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι θέτουν όρια σε σχέση με μια μόνη σύμβαση ή σε σχέση με όλες τις συμβάσεις που συνάπτονται με τον ίδιο εργοδότη ή με διαφορετικούς εργοδότες;

3) Στην περίπτωση που από τις απαντήσεις στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα προκύψει ερμηνεία που αποκλείει τη δυνατότητα των κρατών μελών να ρυθμίζουν, σε εθνικό επίπεδο, την εφαρμογή, σε σχέση με [κάθε] σύμβαση, του άρθρου 3 και του άρθρου 6, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2003/88/ΕΚ, ελλείψει εθνικών νομοθετικών διατάξεων οι οποίες ρυθμίζουν τη σύνδεση της ελάχιστης ημερήσιας ανάπαυσης και του μέγιστου εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας με τον εργαζόμενο (ανεξάρτητα από τον αριθμό των συμβάσεων εργασίας που συνάπτει με τον ίδιο εργοδότη ή με διαφορετικούς εργοδότες), δύναται δημόσιος φορέας κράτους μέλους, που ενεργεί εξ ονόματος του κράτους, να επικαλεσθεί την άμεση εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 3 και του άρθρου 6, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2003/88/ΕΚ και να επιβάλει κυρώσεις σε εργοδότη λόγω μη τήρησης των ορίων που θέτει η οδηγία για την ημερήσια ανάπαυση και/ή τον μέγιστο εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας;»

Αντικείμενο της διαφοράς. Σχετικά πραγματικά περιστατικά.

1. Με προσφυγή που άσκησε ενώπιον του Tribunalul București, Secția a II-a Contencios Administrativ și Fiscal (πολυμελούς πρωτοδικείου Βουκουρεστίου, δεύτερο τμήμα για διοικητικές και φορολογικές διαφορές), η προσφεύγουσα **ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI** (στο εξής: **ASE**), κατά του καθού **Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Capital Uman - Ministerul Educației Naționale** (ενδιάμεσου φορέα για το επιχειρησιακό πρόγραμμα ανθρώπινου κεφαλαίου - υπουργείου εθνικής παιδείας, Ρουμανία) (στο εξής: **OI POCU MEN**), ζήτησε την ακύρωση της αποφάσεως αριθ. 1035 [της]/[παραλείπόμενα] 2ας Αυγούστου 2018 η οποία εκδόθηκε μετά τη διοικητική ένσταση που υπέβαλε η ASE κατά της πράξεως διαπίστωσης παρατυπιών και [σελ. του πρωτοτύπου 2] προσδιορισμού φορολογικών οφειλών

(στο εξής: PVC) [της] [παραλειπόμενα] 4ης Ιουνίου 2018 και την ακύρωση της πράξεως διαπίστωσης παρατυπιών και προσδιορισμού φορολογικών οφειλών [της] [παραλειπόμενα] 4ης Ιουνίου 2018 που εκδόθηκε από τον καθού *OI POCU MEN*.

2. Με την προσφυγή της, η προσφεύγουσα εξέθεσε ότι με την πράξη διαπίστωσης παρατυπιών και προσδιορισμού δημοσιονομικών διορθώσεων [της] [παραλειπόμενα] 4ης Ιουνίου 2018 που εξέδωσε ο *OI POCU MEN*, προσδιορίστηκε εις βάρος της ASE Βουκουρεστίου, η οποία υλοποιεί το πρόγραμμα *POSDRU/89/1.5/S/59184* (τομεακό επιχειρησιακό πρόγραμμα ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων) με τίτλο «*Performanță și excelență în cercetarea postdoctorală în domeniul științelor economice din România (επίδοση και αριστεία στη μεταδιδακτορική έρευνα στον τομέα των οικονομικών επιστημών στη Ρουμανία)*», κωδικός SMIS 21574, φορολογική οφειλή ύψους 13 490,42 ρουμανικών λεί, που αντιστοιχεί σε δαπάνη που θεωρείται μη επιλέξιμη, συνολικού ποσού 13 808 ρουμανικών λεί, η οποία αντιστοιχεί σε αμοιβές (καθαρός μισθός, φόροι, εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών) ορισμένων εργαζομένων της ομάδας που έχει αναλάβει την εκτέλεση του προγράμματος, και οι οποίες δαπάνες κρίθηκαν ως μη επιλέξιμες από τον *OI POCU MEN*, λαμβανομένης υπόψη της διαπίστωσης περί υπέρβασης του μέγιστου αριθμού των 13 ωρών ημερησίως, όριο το οποίο ο *OI POCU MEN* εκτιμά ότι έχει καθοριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/88/EK.

3. Κατά της ανωτέρω πράξεως διαπίστωσης παρατυπιών, η προσφεύγουσα υπέβαλε διοικητική ένσταση [στις] [παραλειπόμενα] 10 Ιουλίου 2018, η οποία απορρίφθηκε ως αβάσιμη με απόφαση [της] [παραλειπόμενα] 2ας Αυγούστου 2018 από τον καθού *OI POCU MEN*, με την εξής αιτιολογία: **α)** η νομοθεσία (παρατίθεται το άρθρο 3 της οδηγίας 2003/88/EK) ρυθμίζει τον μέγιστο αριθμό ωρών κατά τις οποίες μπορεί να παρέχεται εργασία από ένα άτομο ημερησίως και όχι για μια μόνη σύμβαση· **β)** οι διαφορές μεταξύ της συμβατικής ώρας εργασίας (των 40 λεπτών) και της επίσημης ώρας (των 60 λεπτών) δεν ασκούν επιρροή, καθόσον οι συμβάσεις εργασίας που σχετίζονται με τις βασικές λειτουργίες των εμπειρογνομόνων συνάπτονται με βάση τον εργατικό κώδικα, με χρόνο εργασίας πλήρους απασχόλησης τις 40 ώρες εβδομαδιαίως, χωρίς να προβλέπεται κάποια παρέκκλιση· **γ)** η αίτηση συμβιβασμού υποβλήθηκε σε εσφαλμένο φορέα, δεδομένου ότι ο *OI POCU MEN* δεν έχει εξουσίες όσον αφορά την αίτηση συμβιβασμού, πράγμα το οποίο επιβεβαιώνεται από τις οδηγίες αριθ. 95 της 17ης Απριλίου 2014 της διαχειριστικής αρχής του τομεακού επιχειρησιακού προγράμματος ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων (στο εξής: *AM POSDRU*). Θεωρείται κατά συνέπεια ότι έχει γίνει σεβαστό το δικαίωμα άμυνας του φορέα υλοποίησης, δεδομένου ότι του επιτράπηκε να διαβιβάσει γραπτή δήλωση των απόψεών του πριν την έκδοση της PVC, και η διαβίβαση αυτής της δήλωσης δεν συνιστά πραγματικό ένδικο μέσο· **δ)** κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως επιστροφής, ήτοι την 1η Απριλίου 2013, η [προσφεύγουσα] όφειλε να γνωρίζει τις διατάξεις της οδηγίας 2003/88/EK και, ακόμη και ελλείψει των οδηγιών αριθ. 64 της 1ης Φεβρουαρίου 2013 της *AM POSDRU*, όφειλε να γνωρίζει το προβλεπόμενο στο άρθρο 3 της οδηγίας 2003/88/EK όριο και να μη

ζητεί επιστροφή δαπανών που σχετίζονται με αμοιβές για εργασία παρεχόμενη καθ' υπέρβαση του ορίου των 13 ωρών ημερησίως.

4. Στο υπόμνημα αντικρούσεως που περιλαμβάνεται στη δικογραφία, ο καθού ΟΙ POCU MEN εξέθεσε [ότι] [παραλειπόμενα] εφάρμοσε τα οριζόμενα από την οδηγία 2003/88/EK (οδηγία για τον χρόνο εργασίας) σύμφωνα με τις εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών όσον αφορά την εφαρμογή της ως άνω οδηγίας από τα κράτη μέλη.

5. Από τους κανόνες του εργατικού δικαίου, οι οποίοι πρέπει να ερμηνεύονται στενά, προκύπτει ότι ο χρόνος εργασίας μπορεί να παραταθεί πέραν των 48 ωρών εβδομαδιαίως, υπό την προϋπόθεση ότι ο μέσος όρος του χρόνου εργασίας, υπολογιζόμενος με περίοδο αναφοράς τους 4 ημερολογιακούς μήνες, δεν υπερβαίνει τις 48 ώρες εβδομαδιαίως, και ότι κάθε εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να εργάζεται σε διαφορετικούς εργοδότες ή στον ίδιο εργοδότη, βάσει ατομικών συμβάσεων εργασίας, λαμβάνοντας αντίστοιχη αμοιβή για κάθε μία από τις εν λόγω συμβάσεις, με εξαίρεση τις περιπτώσεις για τις οποίες, *ex lege*, προβλέπεται ασυμβίβαστο για την άσκηση πλειόνων δραστηριοτήτων. **[σελ. του πρωτοτύπου 3]**

6. Δεδομένου ότι η σύμβαση χρηματοδοτήσεως συνιστά το συμβατικό δίκαιο που διέπει τις έννομες σχέσεις των μερών, οι αιτήσεις χρηματοδοτήσεως, με όλες τις τροποποιήσεις και προσθήκες, οι ατομικές συμβάσεις εργασίας με τις πρόσθετες πράξεις τους δεν αποτελούν εξαίρεση από τα οριζόμενα από τον εργατικό κώδικα όσον αφορά τον υπολογισμό των ωρών εργασίας, δεν κάνουν αναφορά στην ώρα που αφορά τον χρόνο εργασίας των διδασκόντων, οπότε ο υπολογισμός έγινε νόμιμα και ορθά βάσει της ώρας των 60 λεπτών.

7. Ως εκ τούτου, όσον αφορά την προσωρινή εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν τον χρόνο εργασίας που αφορούν το πρόγραμμα, έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος των οδηγιών αριθ. 64/2013, ελήφθησαν υπόψη νομικές διατάξεις πιο ευνοϊκές για τον δικαιούχο της χρηματοδοτήσεως, ήτοι το ανώτατο όριο των 13 ωρών ημερησίως, διά της εφαρμογής του άρθρου 3 της [οδηγίας] 2003/88/EK, σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, της ως άνω οδηγίας 2003/88/EK, κατά το οποίο «η [...] οδηγία εφαρμόζεται σε όλους τους ιδιωτικούς ή δημόσιους τομείς δραστηριοτήτων».

8. Κατά συνέπεια, οι συμβατικές ώρες εργασίας που αποτυπώθηκαν ως ώρες εργασίας στα φύλλα καταγραφής του χρόνου απασχόλησης τα οποία διαχειρίζονται ο δικαιούχος της χρηματοδοτήσεως και οι εμπειρογνώμονες που τα συμπληρώνουν, και επικυρώνονται από τους τελευταίους διά της υπογραφής τους, από κοινού με τα δικαιολογητικά για την καταβολή των αμοιβών, φθάνουν το ανώτατο όριο των 13 ωρών ημερησίως όπως διαπιστώνεται στην πράξη προσδιορισμού οφειλής (σε αντίθετη περίπτωση, ο χρόνος εργασίας θα ανερχόταν σε περισσότερες από 24 ώρες ημερησίως), στοιχείο που οδήγησε στο συμπέρασμα ότι παραβιάστηκαν οι διατάξεις του άρθρου 56 [του] κανονισμού

(ΕΚ) 1083/200[6], [οι διατάξεις] του άρθρου 2, παράγραφος 1, [του] Hotărârea Guvernului αριθ. 759/2007 [κυβερνητικού διατάγματος αριθ. 759 της 11ης Ιουλίου 2007 σχετικά με τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο δράσεων χρηματοδοτούμενων μέσω επιχειρησιακών προγραμμάτων], [οι διατάξεις] του άρθρου 172α, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και στ', του κανονισμού (ΕΚ) 2342/2002, καθώς και οι ανωτέρω παρατιθέμενες διατάξεις, γεγονός το οποίο, κατά την άποψη του καθού, έχει ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επίδικου ποσού.

Προδικαστική παραπομπή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9. Η προσφεύγουσα ζητεί την προδικαστική παραπομπή, προκειμένου να υποβληθούν προδικαστικά ερωτήματα για να διευκρινιστούν οι διατάξεις του άρθρου 2, σημείο 1, του άρθρου 3, του άρθρου 6, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Πραγματικά περιστατικά

10. Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, κατ' ουσίαν, με την προσβαλλόμενη διοικητική πράξη -PVC [της] 4ης Ιουνίου 2018-, της προσάπτεται «παράνομη» καταβολή της αμοιβής των εμπειρογνομόνων που έχουν προσληφθεί στο πρόγραμμα για τις ώρες εργασίας τους, βάσει των συμβάσεων εργασίας που έχουν συναφθεί νόμιμα, με την αιτιολογία ότι οι εν λόγω ώρες υπερβαίνουν τον μέγιστο αριθμό ωρών που προβλέπονται από το δίκαιο [της Ένωσης], και ειδικότερα από το άρθρο 3 της οδηγίας 2003/88/ΕΚ σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας. Δευτερευόντως ελήφθησαν υπόψη τα οριζόμενα στις οδηγίες αριθ. 62 της 30ής Αυγούστου 2012 της ΑΜ POSDRU (με τις οποίες καθιερώθηκε η καταγραφή των δραστηριοτήτων των εμπειρογνομόνων, ήτοι το παράρτημα 3 - ατομικό φύλλο καταγραφής του χρόνου απασχόλησης, με λεπτομερή καταγραφή των ωρών καθημερινής εργασίας για κάθε πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένου του βασικού ωραρίου), τα οριζόμενα στις οδηγίες αριθ. 64 της 1ης Φεβρουαρίου 2013 της ΑΜ POSDRU (με τις οποίες καθιερώθηκε, από την 1η Φεβρουαρίου 2013, το όριο υπολογισμού σε 13 ώρες ημερησίως), το άρθρο 114, παράγραφος (1), και το άρθρο 135, παράγραφος (1), του *Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii* (νόμος 53/2003 περί εργατικού κώδικα).

Παρατιθέμενες εθνικές διατάξεις

11. Ο *Legea nr. 53/24.01.2003 privind Codul muncii* (νόμος 53/2003 περί εργατικού κώδικα), που ισχύει από τις 5 Φεβρουαρίου 2003, προβλέπει τα εξής:

«Άρθρο 111: Ως χρόνος εργασίας νοείται κάθε περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας ο εργαζόμενος παρέχει την εργασία του, ευρίσκεται στη διάθεση του εργοδότη, και ασκεί τη δραστηριότητα ή τα καθήκοντά του, σύμφωνα με τους όρους

της ατομικής συμβάσεως εργασίας, της ισχύουσας συλλογικής συμβάσεως εργασίας και/ή των διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας».

«**Άρθρο 112**, παράγραφος (1): Για τους εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, ο κανονικός χρόνος εργασίας ανέρχεται σε 8 ώρες την ημέρα, 40 ώρες την εβδομάδα». [σελ. του πρωτοτύπου 4]

«**Άρθρο 114**, παράγραφος (1): Ο μέγιστος επιτρεπόμενος χρόνος εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει, ανά επταήμερο, τις 48 ώρες, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών».

«**Άρθρο 135**, παράγραφος (1): Οι εργαζόμενοι δικαιούνται, ανά δύο ημέρες εργασίας, περίοδο ανάπαυσης ελάχιστης διάρκειας δώδεκα συναπτόν ωρών».

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

12. Η οδηγία 2003/88/EK σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας προβλέπει τα εξής:

«**Άρθρο 2** - Ορισμοί

Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

1. “χρόνος εργασίας”: κάθε περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας ο εργαζόμενος ευρίσκεται στην εργασία, στη διάθεση του εργοδότη, και ασκεί τη δραστηριότητα ή τα καθήκοντά του, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές·
2. “περίοδος ανάπαυσης”: κάθε περίοδος που δεν είναι χρόνος εργασίας·

[...].

Άρθρο 3 - Ημερήσια ανάπαυση

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε κάθε εργαζόμενος να διαθέτει, ανά εικοσιτετράωρο, περίοδο ανάπαυσης ελάχιστης διάρκειας ένδεκα συναπτόν ωρών.

Άρθρο 6 - Μέγιστη εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε, σε συνάρτηση με τις επιταγές προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων:

- α) η εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας να περιορίζεται με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ή με συλλογικές συμβάσεις ή συμφωνίες μεταξύ κοινωνικών εταίρων·

β) ο χρόνος εργασίας να μην υπερβαίνει, ανά επταήμερο, τις 48 ώρες, κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών».

Λόγοι υποβολής της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως από το αιτούν δικαστήριο

13. Οι φερόμενες ως μη επιλέξιμες δαπάνες από την πράξη προσδιορισμού οφειλής [της] [παραλειπόμενα] 4ης Ιουνίου 2018 συνιστούν, κατ' ουσίαν, δαπάνες για αμοιβές εμπειρογνομόνων, οι οποίες κρίθηκαν ως μη επιλέξιμες από τον ΟΙ POCU MEN λόγω του γεγονότος ότι οι εν λόγω εμπειρογνώμονες, κατά το χρονικό διάστημα από τον Οκτώβριο 2012 έως τον Ιανουάριο 2013, σε συγκεκριμένες ημέρες, αθροίζομένων των ωρών εργασίας σε σχέση με το βασικό ωράριο (8 ώρες ημερησίως) με τις ώρες εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος, ενδεχομένως και με τις ώρες που εργάστηκαν για λοιπά προγράμματα ή λοιπές δραστηριότητες, συγκέντρωσαν αριθμό ωρών εργασίας ανά ημέρα ο οποίος υπερβαίνει το όριο των 13 ωρών ημερησίως που προβλέπεται από τις οδηγίες αριθ. 64 της 1ης Φεβρουαρίου 2013 της AM POSDRU, όριο το οποίο, ο ΟΙ POCU MEN, εκτιμά ότι ακόμη και ελλείψει των οδηγιών αριθ. 64 της 1ης Φεβρουαρίου 2013 της AM POSDRU (που εκδόθηκαν την 1η Φεβρουαρίου 2013, συνεπώς, μετά το χρονικό διάστημα από τον Οκτώβριο 2012 έως τον Ιανουάριο 2013, για το οποίο, δυνάμει της πράξεως προσδιορισμού οφειλής, καταγράφηκαν μη επιλέξιμες δαπάνες) απορρέει από την ερμηνεία και την άμεση εφαρμογή του άρθρου 3 και του άρθρου 6 της οδηγίας 2003/88/EK.

14. Συναφώς, το άρθρο 3 της οδηγίας 2003/88/EK, το οποίο αποτελεί μία εκ των νομικών βάσεων του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν «τα αναγκαία μέτρα ώστε κάθε εργαζόμενος να διαθέτει, ανά εικοσιτετράωρο, περίοδο ανάπαυσης ελάχιστης διάρκειας ένδεκα συναπτών ωρών», και το άρθρο 6 της οδηγίας υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν «τα αναγκαία μέτρα ώστε, σε συνάρτησή με τις επιταγές προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων: β) ο χρόνος εργασίας να μην υπερβαίνει, ανά επταήμερο, τις 48 ώρες, κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών».

[σέλ. του πρωτοτύπου 5]

15. Ως εκ τούτου, τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν, προκειμένου να διευκρινιστεί η συμβατότητα της γενομένης από τον ΟΙ POCU MEN ερμηνείας της οδηγίας 2003/88/EK σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας είναι λυσιτελή για την επίλυση της διαφοράς.

16. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) μέχρι τούδε, δεν έχει αποφανθεί επί της εφαρμογής της οδηγίας 2003/88/EK όσον αφορά την ελάχιστη διάρκεια της περιόδου ημερήσιας ανάπαυσης και [παραλειπόμενα] όσον αφορά τον μέγιστο εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας ανά εργαζόμενο ή για [κάθε] σύμβαση.

17. Κατά το άρθρο 267, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει προδικαστικό ερώτημα σε εκκρεμή υπόθεση,

δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού.

18. Ωστόσο, για την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης σε όλα τα κράτη μέλη, σε περίπτωση που υφίσταται αμφιβολία ως προς τη συμβατότητα εθνικής πρακτικής ή νομοθεσίας με τις Συνθήκες, το δικαστήριο που θα αποφανθεί επί της υποθέσεως, οφείλει να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα.

19. Εξάλλου, υφίσταται εξαίρεση από αυτόν τον κανόνα, η οποία επιδέχεται στενή ερμηνεία. Εάν είναι βέβαιο ότι πρέπει να δοθεί συγκεκριμένη ερμηνεία, πέραν πάσης εύλογης αμφιβολίας, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να κρίνει ότι η υποβολή προδικαστικού ερωτήματος δεν είναι αναγκαία και να εφαρμόσει άμεσα το δίκαιο της Ένωσης.

20. Μια τέτοια περίπτωση ανέκυψε στην υπόθεση *Cilfit*, οπότε και διατυπώθηκε «η θεωρία της σαφούς πράξεως». Σκοπός αυτής της θεωρίας είναι να αποφευχθεί η συμφόρηση του Δικαστηρίου με θεωρητικής φύσεως ή άσχετα με την επίλυση της διαφοράς ερωτήματα.

21. Εντούτοις, τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να κρίνουν ότι μια διάταξη των Συνθηκών είναι σαφής, εκτός αν αυτή έχει διευκρινιστεί μέσω της νομολογίας του Δικαστηρίου. Σε περίπτωση που εθνικό δικαστήριο αρνείται να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα κατ' επίκληση της «θεωρίας της σαφούς πράξεως», χωρίς νομολογιακό έρεισμα, εμφιλοχωρεί ο κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη που κατοχυρώνεται με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου [και των Θεμελιωδών Ελευθεριών]. Συναφώς, στην υπόθεση *Ullens de Schooten κατά Βελγίου*, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ότι η άρνηση εθνικού δικαστηρίου να κάνει χρήση του μηχανισμού προδικαστικής παραπομπής ενδέχεται να επιφέρει προβλήματα συμβατότητας της διαδικασίας με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ακόμη και αν το επιληφθέν δικαστήριο δεν δύναται να επιτελέσει έλεγχο νομιμότητας.

22. Ωστόσο, εάν υφίσταται οποιαδήποτε αμφιβολία επί της ερμηνείας της Συνθήκης [Λ]ΕΕ και της συμβατότητας του εθνικού δικαίου με τις διατάξεις της εν λόγω Συνθήκης, δικαστήριο κράτους μέλους υποχρεούται να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα. Με άλλα λόγια, μολονότι η προσφυγή μπορεί να γίνει δεκτή ακόμη και χωρίς να υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα, εντούτοις δεν μπορεί να απορριφθεί προτού διευκρινιστεί, μέσω υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, η συμβατότητα της γενομένης από τον ΟΙ ΡΟCΥ ΜΕΝ ερμηνείας με το δίκαιο [της Ένωσης]. Σε αντίθετη περίπτωση, θα προσβαλλόταν το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη της προσφεύγουσας ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI.

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

Βουκουρέστι, 24 Ιουλίου 2019

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ